

Sămănătorul

Revistă Literară Săptăminală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, C. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

RED. — Academia Română

G. TUTOVEANU. — Paznicul Sihastrului (poesie).

AL. G. DOINARU. — Povestiri glumețe.

GORDON. — Puterea bănilor (poesie) University Library Cluj

G. MURGOCI. — Pojarnicii.

S. — Din «Cintecul Clopotului» de Schiller.

MARIN OLTESCU. — Din Sully Prudhomme.

LAZĂR ILIESCU. — Trandafirii lui Saadi.

SC. ȘI ST. P. — Cronică.

UN CANDIDAT. — Epigramă veselă.

RED. — Răspunsuri.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . 10 lei

În străinătate . 12 ,

A APĂRUT :

TEATRU

VOLUMUL IV

DE

V. ALECSANDRI

Prețul Lei 1.50

A APARUT: University Library Cluj

GENIU PUSTIU

ROMAN INEDIT

DE

MIHAIL EMINESCU

EDIȚIA II

SUB ÎNGRIJIREA D-LUI

ION SCURTU

Prețul Lei 2.—

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară . . . . . 10 lei
În străinătate . . . . . 12 »

ACADEMIA ROMÎNĂ

— Citeva informații după Raportul asupra lucrărilor făcute în 1906—1907 —

Martți s'a deschis sesiunea generală a Academiei Romine. Dintre membrii din afară de regat au venit d-nii At. M. Marienescu și I. G. Sbiera. În programul afit de bogat al lucrărilor intră și deciziunile secțiunilor pentru acordarea premiilor anuale. Anul acesta, pentru întâia oară, conform noului regulament, se va hotări o zi anumită în care se va ținea o ședință publică solemnă pentru proclamarea premiilor. În alte ședințe se vor citi rapoartele diferitelor comisii, între care și aceea a dicționarului limbii romine. Se vor alege doi membri activi, câte unul în secțiunile istorică și științifică, și nouă corespondenți: trei la secția literară, patru la secția istorică și doi la secția științifică.

În revivirea asupra lucrărilor Academiei, în cei patru-zeci de ani de când există, se constată cu deosebită și dreaptă mulțumire sufletească faptul că :

Rezultatele dobândite de Academie sînt atît de satisfăcătoare, în ce privește îndeplinirea menirii ei de Instituție culturală, în cît avem tot dreptul a privi cu mulțumire trecutul și cu încredere viitorul. Starea înfloritoare a ei se datorește în mare parte muncii și energiei colegilor noștri, din cari mulți au fost, pe lângă oameni de litere și de știință, și colaboratori la întemeierea și organizarea Statului. Nu trebuie însă a scăpa din vedere că opera Academiei a fost îmbrățișată cu căldură și interes de tot publicul rominesc: sprijinul material și moral ce a primit în atîtea rinduri de la oamenii de bine sînt o dovadă statornică despre aceasta. Prestigiul de care se bucură Instituția noastră se datorește în mare măsură atențiunii binevoitoare ce ne-a fost arătată fără înterupere de M. S. Regele, Augustul nostru Protector și Președinte de onoare și de M. S. Regina.

Azi, cînd sîntem în ajun de a realiza o operă națională de cea mai mare însemnătate, ale cărei începuturi au și fost făcute în mod îmbucurător — *Dicționarul limbii romine*, — simțim ca o sfântă datorie a ne aminti cu recunoștință de Acela, care, acum 23 de ani, a pus bazele acestei lucrări, a dat planul și a vărsat cu generozitate, în fiecare an, sumele trebuitoare pentru aducerea ei la in-

deplinire. Pe de altă parte, indemnul la muncă, sfaturile luminate, încurajările de tot felul și participarea Suveranului, a M. S. Reginei și a celorlalți membri ai Dinastiei, chiar în mijlocul nostru, la lucrările Academiei, ne-au sporit puterile de muncă și ne-au mărit activitatea.

Raportul general pomenește, după această introducere solemnă, pierderea dureroasă a membrilor Academiei: Florian Porcius, Vinčențiu Babeș, M. Berthelot și D. A. Laurian.

La 15 Octombrie s'a sărbătorit la Iași desvălirea statuei lui Vasile Alexandri; s'a adunat pentru monument, de către Academie, prin subscripții publice, peste 70,000 de lei.

Dintre publicațiile Academiei apărute anul trecut, cităm următoarele de interes pentru literatura și istoria noastră națională: *Dr. Alexandru Bogdan*, Ritmica cântecelor de copii; *N. Iorga*, Cîteva documente de cea mai veche limbă romînească; *Sextil Pușcariu* (în colaborare cu *M. Bartoli*, *A. Belulovicî* și *A. Bihan*), Studii istro-romîne, I; *N. Iorga*, Contribuții la istoria literaturii romîne în veacul al XVIII-lea și al XIX-lea. I. Scriitorî bisericești, II Scriitorî mireni; *Tudor Pamfil*, Jocuri de copii, adunate din satul Țepu (jud. Tecuci); *Al Țiplea*, Poezii populare din Maramureș; *N. Iorga*, Vieța și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țării Romînești (1849—1856), Memoriul II; *Radu Rosetti*, Cronica Bohotinului; *A. D. Xenopol*, Noțiunea valorii în istorie; *Gheorghe Murnu*, Din Nichita Acominatos Honiatul, traducere a părții privitoare la istoria Asanizilor; *Radu Rosetti*, Note genealogice și biografice despre familia Buhuș și Rosetti, foști proprietari ai moșiei Bohotinul; *N. Iorga*, Cîteva manuscrise din țară și străinătate relative la istoria Romînilor. Seria II; *A. D. Xenopol*, Cauzalitatea în succesiune; *A. D. Xenopol*, Originile partidului național în România; *N. Iorga*, Contribuții la istoria literaturii romine la începutul secolului XIX.—III. Scriitorî greci; *N. Iorga*, Contribuții la Istoria învățămîntului în țară și în străinătate, 1780—1830; *Alexiu Viciu*, Glosar de cuvinte dialectale din graiul viu al poporului român din Ardeal; *N. Iorga*, Cărți și scriitorî romîni din veacurile XVII—XIX: «Întrebările lui Panaghiot filozoful». «Istoria Rusiei». O formulă de testament. Conachi, Lazăr, Eliad, Vaillant; *Radu Rosetti*, Cronica Vascanilor (jud. Suceava); *Radu Rosetti*, Despre originea și transformările clasei stăpînitoare din Moldova; *N. Iorga*, Un boier oltean la Karlsbad în 1796—1797. Călătoria lui Barbu Știrbei în Apus; *A. D. Xenopol*, Congresul pentru proprietatea literară și artistică; *N. Iorga*, Cîteva fărîme din corespondența lui Alexandru Vodă Ghica, Domn și Caimacam al Țerii Romînești; *A. D. Xe-*

nopol, Congresul sociologic din Londra și organizarea militară a școlilor în România.

Dintre discursurile de recepțiune, care s'aŭ tipărit, e de amintit al d-lui D. Onciul, despre «Epocele istoriei romîne și împărțirea ei».

«Dicționarul macedo-romîn» de d. I. Delametra, aprobat la 24 Martie 1904, s'a tipărit pe deplin. Din «Istoriile lui Erodot», în traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica, s'aŭ tipărit 2 vol. din cartea II (cap. 45—49), iar din «Istoria romană de Titus Livius», în traducerea premiată a d-lui N. Locusteanu și I. S. Petrescu, a eșit de supt tipar tomul III, cuprinzînd cărțile XXVI—XXX. S'aŭ mai tipărit și publicat în volume deosebite, următoarele scrieri: «Coloniile romîne din Bosnia», studiu etnografic și antropo-geografic de d. T. Filipescu, cu ilustrațiuni și o hartă etnografică; «Studii asupra monopolurilor în România», de d. T. C. Aslan și «Istoria bisericeii romîne din Oltenia în timpul ocupațiunei austriace» (1716—1739), cu 220 acte și fragmente inedite, culese din arhivele Vienei de d. N. Dobrescu.

Bibliografia romînească veche, 1508 — 1830, a fost continuată, tipărindu-se coalele 21—24, cu care s'a încheiat fascicula 2 din tomul II, cuprinzînd descrierea cărților pînă la anul 1769. Din *Catalogul manuscrisurilor romînești* s'a încheiat, și în volumul I, tipărindu-se prefața din fruntea publicațiunei. S'aŭ tipărit și întîilele 2 coale din fasc. 2 a tomului II, cuprinzînd descrierea manuscriptelor 445 — 461. Din *Documentele romînești*, care se publică după originale din colecțiunea Academiei, a apărut fascicula 1 de 10 coale. În ea se cuprind 177 documente romînești dintre 1576 și 1629.

Din marea publicațiune Hurmuzachi a început să se tipărească tomul XIII, în care se dau la lumină cronice grecești din secolul XVII—XIX. Acest prețios material istoric a fost oferit Academiei spre publicare de d. A. Papadopulo-Kerameus, profesor la Universitatea din Petersburg, care supraveghează întreagă tipărirea. Pînă acum s'aŭ tipărit 23 de coale. În tomul XIV se tipărește traducerea romînească a acestor texte grecești. Foarte bogate materiale istorice aŭ fost procurate în anul trecut: unele privitoare la istoria Principatelor, mai ales în a doua jumătate a secolului XVIII și întîia a secolului XIX; altele privitoare la istoria contimporană a Romîniei.

Cu privire la Biblioteca Academiei, aflăm din raport următoarele:

Pentru înlesnirea învățaților s'a publicat: *Creșterea Colecțiunilor din 1905* și s'a împărțit nu numai tuturor membrilor Academiei, tuturor profesorilor universitari, dar și institutelor și bărbatilor de științe și studii. *Creșterile din 1906* sînt date la tipar și în curînd serviciul bibliotecii va ajunge la zi cu această publicațiune atît de folositoare

ca mijloc de informațiune. Numărul cititorilor în sala de lectură a cărților tipărite a fost în anul 1906 de 9,531, cari au consultat 27,843 volume; acasă s'a au împrumutat 539 volume la 110 persoane. Sala de lucru a manuscriselor și documentelor a fost vizitată de 966 cititori, cari au studiat 3,048 volume manuscrise, de 350 care au cercetat 51,665 documente și de 320 cari au consultat 1,205 cărți vechi românești dintre 1508—1830. Creșterea colecțiilor Bibliotecii a fost în anul trecut de o deosebită însemnătate. S'a procurat între altele întreagă biblioteca rămasă după regretatul D-r Gheorghe Popovici; această bibliotecă, formată din 775 opere în 1.075 volume, este aproape toată compusă din scrieri relative la istoria dreptului și în deosebire a popoarelor germane și slave, precum și la organizarea lor socială, municipală și de Stat, în evul mediu.

La premii s'a au prezentat, firește, o sumedenie de cărți și broșuri, după obiceiul tradițional, însă prea puține se învrednicesc a fi opere de valoare adevărată, care pot fi recomandate, răsplătite și cinstitute de către membrii celui mai înalt așezământ al culturii românești. Ast-fel, la premiul Năsturel, de 4000 lei, au prezentat opere ale lor următorii fruntași ai tinerii noastre generații literare: C. Sandu-Aldea, «Două neamuri»; C. M. Sadoveanu, «Mormintul unui copil»; I. Al. Brătescu-Voinești, «Din lumea dreptăței»; apoi cunoscutul novelist și poet I. Gorun, traducerea d-sale din Faust (Goethe); poeta Elena Farago «Versuri»; I. T. Mera, «Din lumea basmelor»; I. Birseanu, «Popasuri vânătoarești»; V. Demetrius, «Trepțe rupte» etc. La premiul Statului Eliade Rădulescu, de 5000 lei, s'a au prezentat: Sextil Pușcariu, «Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache» și problematicele: I. F. Becescu, «Spre ziuă»; L. Dauș, «Dușmani ai neamului», roman și Doamna Oltea», poem dramatic; Gh. Sylvan, «Pentru neatirinare», roman și Mihalache Dragomirescu, «Critica științifică și Eminescu, (veche broșură de ani de zile, improspătată, acum, în primăvara premiilor!). La premiul Adamachi, de 5000 lei, divizibil, s'a au prezentat operele d-lor N. Dobrescu, «Întemeierea mitropoliilor și cele dintîiu mănăstiri în țară», A. Ștefulescu, «Istoria Tîrgu-Jiului»; mai cere premiu d. T. V. Păcățian, pentru «Cartea de aur» IV,—și ar crede că el singur îl merită pe de-a'ntregul, pe cînd alții s'ar îndoii că-l merită fie și numai în parte.... d. Pompiliu Eliad, cu a sa «Histoire de l'esprit publique en Roumanie», foarte sceptic primită de critica specialistă.

PAZNICUL SIHAȘTRULUI

*Erați tovarăși, singuri ei umblară
Păduri și munți cât nu-î încapă zarea ;
Știați s'asculte-a brazilor fanfară,
Și să-î adoarmă 'n visuri depărtarea.*

*Și ce blestem a fost când îl aflare
Pe cel mai vîrstnic apucînd cărarea
Spre lumi de veci, când clopotul de seară
Plutea vibrîndu-și peste văi chemarea...*

*Uitată-î clipa negrelor vedenii,
Și cel rămas e tot în așteptare ;
Cu ochii duși privește prin zăbrele...*

*Dar când răsună glasul de utrenii
El stă uimit, apoi ca 'n vis tresare
Și url' adînc în noaptea fără stele.*

G. TUTOVEANU.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

POVESTIRI GLUMEȚE

— AMINTIRI DIN COPILĂRIE —

Bine o mai duceam eu cu tata, cînd eram cuminte! Dar asta se întimpla foarte rar. Neconținut ne sfădeam. Tata era însă vinovatul, pentru că el alerga după mine să mă prindă și să-mi tragă cite-o sfintă de bătaie. Și, de obicei, mă bătea degeaba. Nicî-odată nu eram vinovat, — cel puțin așa spuneam celor care mă vedeau plîngînd și mă întrebau de ce plîng. Lacrimile și rugămințile mele, însă, auzîndu-mă întotdeauna inima părintelui meu, care nu mă mai bătea după ce i se rupea nelușa în mîna. Să fi văzut atunci făgădueli!... «Am greșit de data aceasta», «n'am să mă fac niciodată», «zău, că n'am vrut», — dar cine mă ține minte șireteniile la care recurgeam ca să scap din mîna tatei! Nicî nu mi se uscau lacrimile pe obraz, se cunoșteau încă dungile nelușei pe spatele mele, — și uitam toate făgăduelile.

Spunea tata către mama cite-odată:

«Ia, uită-te la băețașul nostru! Îl vezi? Uită-te cum caută bătaia cu lumînarea!...»

A căuta bătaia cu lumînarea însemna pentru tata că iar am început să dau cu praştia după pasări. Rar, rar de tot nimeream câte-o vrabie; mai des nimeream geamurile de la casa noastră şi de la vecini.

«Vezi? Vezi? — spunea tata — nu-s nici cincî minute de cînd l-am bătut şi parcă n'a mîncat bătaie 'niciodată în viaţa lui.»

Puţine sînt zilele în care n'am făcut cunoştinţă cu nueluşa tatei. Aşî putea chiar să le număr pe degete. Iaca, ţin minte, cînd mă duceam la bunica, la Tescani, rău îi mai părea tatei că n'are pe cine să mai bată! Nu-î vorbă, nici la bunica nu prea făceam eû brînză multă, că se sătura degrabă de năzdrăvăniile mele şi mă trimetea acasă. «Răi oameni!» — aşa gîndiam eû atunci. La bunica, mai cu seamă, şedeam numai prin vîrfurile copacilor.

«Dă-te jos, diavole, ţipa bunica, dă-te jos c'ai să cazî.»

Aş! Bunica spunea, bunica auzia.

«Of! de te-aşî vedea odată dus acasă, să scap de tine, mi s'ar părea că mi-a luat cine-va o piatră din spate!»

«Dă-te jos, dragu' bunicăi (mă lua cu binişorul), dă-te jos ca să nu cazî.»

Şi numai cînd îmi venia mie poftă, atunci de-abea mă dădeam jos dintr'un copac, dar...ROMANIA SUPT ALTELE Library Cluj

Cînd venea tata de la Văsieşti ca să mă ieie acasă, mare bucurie mai era pe bunica. Parc'o aud:

«Bine c'ai venit să-l ieî, că nu mai are astîmpăr. Umblam cu frica 'n spate. Toată ziua era prin vîrfurile copacilor.»

Şi doar bine era la bunica! Nici nu mîncam bătaie, nici nu era nevoie să mă ascund supt pat, — aici era, în sfîrşit, ca în raî. Era cam iute bunica, dar era straşnic de bună la inimă. Mă lua cu vorbe blinde, mă amăgea cu cite un gologan, mă ameninţa cite-odată c'are să mă spuie tatei, îmi incuia seara uşa cînd veneam de la Tazlău şi se prefăcea că nu vrea să-mî deie drumul în casă, — dar vorba e că nu mă atîngea nici c'un fir de păr.

Mama, însă, era foarte miloasă. E-hei! de la cite nu m'a scăpat ea! Numai eû ştiû. De cite ori m'ascundea supt pat şi spunea tatei că nu m'a văzut!... Atunci mi se făcea inima cit un purice şi tremuram, în mijlocul verei, ca la Bobotează. Şi de acolo, de supt pat, cu toată tremurătura mea, băteam în pumni: «na! că nu mă găseşti!» Ciuda tatei nu era mică. Ciuda asta, însă, nu ţinea mult, pentru că nu trecea multă vreme de la o pozna pînă la alta.

«De-aşî ajunge pînă la toamnă să te dau odată la şcoală, că mi-ai scos perî albî», — zicea tata mai în fie-care zi...

Şi doară îmi era dragă şcoala. la început, de departe, pînă cînd

n'am știut ce-î usturimea de palmă; pe urmă, decît să mă duc la școală, măi degrabă mă prefăceam bolnav acasă, și ședeam liniștit, învălit bine, lingă patul cel mic de lingă sobă, și beam ceaî de româniță și de floare de tei.

Împlinisem șapte ani. Cu vre-o două trei zile înainte de ziua Crucii m'a luat tata cu trăsura la Moinești, mi-a cumpărat o geantă, o placă cu cinci creioane de piatră, și un abecedar de Ion Creangă, care începea cu *i-n, in* și se sfîrșea cu povestea *Vulpea și Ursul*... Două bucurii am avut în ziua aceea: întîia, îmi cumpărase tata o geantă frumoasă, și a doua, mă primblasem cu caii... Mare dragoste măi aveam eu pentru cai! Îmi aduc bine aminte, cînd venea cite-un musafir la noi cu trăsura, apoi eu nu mă măi mișcam de lingă vizitiu. Pentru mine, atunci, vizitiul era cel măi fericit om, fiindcă avea prilejul să se primble toată ziua cu caii. De aceea chiar, cînd mă întreba cine-va ce doresc să mă fac cînd voi fi mare, răspundeam cu multă mulțămire sufletească și cu oare-care mîndrie: «vizitiu».

La școală, cînd m'am dus întîia oară, a mers și tata cu mine. Școala era la un loc cu primăria.

Învățător era părintele Costache, un preot înalt cît o prăjină, ca de vre-o treizeci de ani, cu barba neagră, care pe lingă darul preoției măi avea și pe acela al beției. Țin minte ca acum! Părintele Costache se primbla în lungul sălii de clasă, cînd am intrat eu cu tata.

- Bună ziua, părinte, începu tata să vorbească.
- Mulțamesc dumitale, răspunse părintele.
- Iaca ți-am adus un băiet la școală.
- Bine-ai făcut, foarte bine! Școala luminează pe om...
- Așa zici Sfinția-ta, c'am făcut bine; eu însă știu c'am făcut rău, pentru-că ți-am adus un băiet care nu măi are margină de obraznic ce este.

— He- he!... păi de ce staî eu aici? grăi părintele. Las' că-l cumintim noi!... Nuele nu's?

M'am uitat repede și cu frică în ochii tatei și ai învățătorului, și am început să plîng. Părintele Costache mi-a luat apărarea:

«Mi se pare că n'are să fie nevoie de nuele. De ce spui că e obraznic? Nu vezi cît îi de cuminte?»

Și părintele clipi șiret din ochi, făcînd așa un semn din cap tatei ca să nu măi zică nimica; apoi îmi luă la cercetare geanta...

«Măăăă! da frumoasă geantă ai!... Cine ți-a cumpărat-o?»

— Tata, răspund eu repede, ștergîndu-mi nasul.

— Ai ceva într'insa?

— Am... Am o placă, un creion de piatră și abecedarul.

— Bunun!... Da'ti place cartea? Vrei să 'nveți?

— Da.

Și părintele întorcându-se către tata zise:

— De ce spui că băetul dumitale e obraznic?

— Eū nu mai zic nimic, răspunse tata; il las pe seama sfinției-tale; fă ce știi cu el.» Și luindu-și rămas bun de la părintele, tata a pornit acasă.

Părintele Costache m'a așezat chiar în banca întâia. Am început să mă uit, sperios, în toate părțile. Mai cu seamă nu-mi luam ochii de la o grindă în care erau prinse vre-o patru nuelușe de corn. O altă nuelușă ședea pe masa părintelui. Din cînd în cînd, părintele lua nuelușă și lovia în masă, cașicum ar fi voit s'o scuture de praf. De cîte ori lovea în masă, îmi trecea un fior prin tot trupul. În școală era o tăcere încit se auzea și bîziiitul muștelor. În bancă, alătura de mine, ședea un țigan care e lăutar astăzi în sat la noi. Cam după o ojunătate de ceas, părintele ne-a dat «ripaos»; iar el s'a dus în primărie.

Băeții au început să facă zgomot, eū ședeam liniștit în bancă; dar cînd am văzut eū că merge treaba pe zgomot,—apoi las' pe mine. M'am sculat și eū din bancă și am început să inspectez școala de jur-împrejur. Pînă și după sobă m'am uitat: — acolo era o cociorvă. Și nu știu cum, dar mi-a venit atunci în minte un gînd afurisit. Mă uitam la cociorva ceia și la nuelele de la grindă. Oare nu cumva părintele bate și cu cociorva cînd i se isprăvesc nuelele? De, cel mușcat de șarpe se teme și de șopîrlă. Pe urmă m'am dus lîngă masa părintelui; școala nu avea catedră. În jurul meu, degrabă, s'aū strîns mai toți băeții și mă cercetaū cu privirile lor.

«Măi, parcă ai un cap de bufniță!» îmi spune unul, pe care mai tîrziu am aflat că-l chiamă Sporicî Alexandru. Am început atunci să plîng, dar «bufniță» mi-a rămas porecla cit am stat în școala din Văsiești.

Pe urmă am eșit afară din școală. Mai departe, ca de vre-o zece pași de scările primăriei, era un copăcel pe crengile căruia stăteau vre-o două vrăbii. Nici una, nici două, scot praștia din buzunar, nedespărțita mea tovarășă, și — zbrrr! în vrăbii; dar pietricica din praștie nimerește tocmai într'un geam de la casa din fața primăriei. Poftim belea!... Stăpîna casei a venit și a reclamat părintelui că un băiet i-a spart geamul de la «odaia cea mare»; iar părintelui nu i-a fost greu să afle pe cel neastîmpărat. Cînd m'a chemat lîngă masa lui, și s'a uitat odată crunt la mine, m'am speriat ca de «ducă-se pe pusti!».

«Măi, băiete, începu părintele, tu ai de gînd să înveți, ori ai venit să spargi geamurile oamenilor?»

De frică am început să plîng.

«Uită-te la mine, începu iar părintele, dacă te mai prind cu vre-o boroboafă, te trimet acasă și nu te mai primesc la școală. Apoi, îndreptîndu-se către femeie, părintele Costache îi zise:

«Du-te la tat'-su să-ți plătească geamu'.» Femeia plecă din școală. Ah! dacă ași fi fost atuncia liber, m'ași fi repezit după femeie, i-ași fi spus că-i plătesc eu geamul mai mult de cît face, și tata n'ar mai fi aflat nimica! A trebuit, însă, să mă duc în bancă, și să stau acolo ca pe ghîmpî, și să mă rog în gînd lui Dumnezeu ca să nu se ducă păgubașa la tata. pînă ce n'oi da eu ochi cu dînsa mai întîi... Vremea trecea greu. Dar cînd aū venit ceasurile patru, și cînd ne-a dat drumul părintele, n'am mai putut de bucurie! Nici nu știu cum m'am scoborit pe scările primăriei! M'am repezit la femeia căreia îi spărsesem geamul, și parcă m'am simțit ușurat de greutatea care apăsă asupra sufletului meu, cînd mi-a spus că n'a fost încă la tata să-i ceară prețul geamului. Am început să ne tocmin:

«Lele Catrină, îți aduc eu mîni doi franci, numai nu te mai duce la tata să mă spuî că ți-am stricat geamul.»

Și lelea Catrina s'a mulțămît cu făgăduiala mea; iar eu am plecat acasă, liniștit, ca și cum nu mi s'ar fi întimplat uimica. Liniștea asta însă n'a ținut mult, pentrucă a început să mă muncească gîndul cum am să fac eu rost de doi franci. «De unde să iaū eu doi franci?» Buzunarul tatei să trăiască! Deseară, cînd s'o culca tata, fuga la buzunarul lui și șterge doi franci. Altă scăpare n'aveam. Și chiar așa am făcut.

După vre-o patru zile, s'a întîlnit tata cu părintele.

«Ei, ce face băietul meu? l-a întrebat tătă.

— Sparge geamuri, a răspuns părintele cu sînge rece.

Și i-a istorisit tatei întimplarea cu geamul de la lelea Catrina. Pe urmă, se vede treaba, tata s'a dus la păgubașă să-i plătească geamul, iar lelea Catrina n'a mai primit nimica, pentru-că, slavă domnului, luase un preț de la mine destul de bun pentru un geam mic. S'o iea dracul pe lelea Catrina că mi-a făcut pozna! Mie nu mi-ar fi părut rău dacă ar mai fi luat și cinci franci de la tata, — dar ce nevoie avea ea să mă spuie că i-am dat eu doi franci? Seara, tata a venit acasă c'o falcă 'n cer și cu una 'n pămînt. Nici mama, cu toate rugămintile ei, n'a putut să-l înduplece. De abia atunci am știut eu ce inseamnă bătaia adevărată! Toată noaptea am suspînat. Mama ședea lingă mine, și era foc și pară pe tata.

«Orî scot din el om, orî îl omor! spunea tata ca s'aud eu.

— Așa se scoate om din cine-va? Asta-i bătaie?

A doua zi nu m'am dus la școală, — n'a vrut să mă lase mama, pentru care lucru tata iar s'a făcut foc.

«Nu-î de glumit!» gîndeam eu. Trebuie să mă fac cuminte. Și chiar am fost cuminte o bucată de vreme, vre-o două trei zile, pînă ce s'a trecut furtuna cu geamul lelei Catrina. Pe urmă, tata a început iar să spuie mamei:

«Vezi? par'că n'a mîncat bătaie nici-o-dată în viața lui...

— Numai grija lui o aî, răspundea mama; mai de grabă cauți tu ceartă, de cît el bătaie. Lasă-l să se joace; acum e și vremea lui.

Încetul cu încetul am început să învăț. Intr'o lună am ajuns pînă la *a-pă re-ce, ma-mă bu-nă, so-bă cal-da*. Tot-deauna mă asculta tata, seara, lecțiile. Cînd le știam, îmi dădea drumul să mă culc; cînd nu le știam, mă învăța el; dar nici-o-dată nu m'am dus cu lecțiile ne-învățate la școală.

AL. G. DOINARU.

PUTEREA OCHILOR

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cînd vine ea, eu nu-î vorbesc,
Așa's împrejurările,
Ci stau de-oparte ș'o privesc
Și mă îneac'ostările.

Și nici în ochii ei senini
Ș'albaștri — cer al zărilor —
Eu nu'mî îngrop ochii mei plini
De-amaru 'nlăcrămărilor.

Ci doar așa, întîmplător,
Cînd îmi tînesc privirile,
Mă perd în ochii-î, mă 'nșior
De toate fericirile...

Îmi ard obrajii, inima
Mi-î pradă zbuciumărilor,
Ș'un vis, un vis atunci mă ia
În zbor de-asupra mărilor.

Iași.

Și par'că iarăși pe pămînt
Ne-oprim la țărîmul florilor,
E lună sus, în crîng e-un cînt,
Cînt al privighetorilor;

Ș'acolo, mîna ei luînd,
Mă prind înduioșările
Și tot ce simt, tot ce-am în gînd,
Jubirea și visările,

I-le rostesc cu-acel rostit
Senin ca diminețile,
Și-î spun e-un dor nenorocit
Mi-ucide tinerețile.

...Dar ca de-un fulger îmi dispar
Din ochi, vai, nălucirile —
Și văd atunci că's singur iar,
Că ea ș'a 'ntors privirile. —

GORDON.

POJARNICII

Deunăzii, cînd Primarul Capitalei se găsea la Viena în întoarcerea unei vizite Primarului Vienei, între alte sărbări, ce au avut acolo loc în onoarea Romînilor, a fost și o reprezentație de «pompieri la lucru», la care am avut ocazia să asist și eu, ca privitor. S'a închipuit că s'ar fi aprins Deutsches Volkstheater și s'a făcut desfășurarea pompierilor întocmai ca în cazul unui adevărat foc, în fața unui public, se înțelege, foarte curios, dar vesel. Atunci am avut ocaziunea să văd forțele și mijloacele de care dispun astăzi pompierii în lucrul lor, precum și dezvoltarea ce a luat pompieria ținînd seamă de aplicațiunile științei.

Pompieri au existat în felul lor, oameni cu grija de a stinge focul, din timpurile cele mai vechi, pe cînd focul se întrebuița ca armă în război contra orașelor și corăbiilor. La Romani erau chiar organizați așa numiții *centonari* și *sifonari* cu tulumbe de mîna, cu scări, topoare și postavuri ude pentru înăbușit focul. La Roma, în timpul lui August, erau 600 sclavi veghetori, iar mai tirziu erau 7000 «vigiles» cari în lucrul lor utilizau apa din apeductele Romei.

La Viena s'a început organizarea pompierilor, tot numai cu tulumbe de mîna, din timplari, zidari, coșari etc., în urma unui ordin al lui Rudolf I, după focul cel mare de la 1276. Carol V a orînduit la 1534 «Turnarul de le St. Ștefan», care să dea de știre, prin baterea clopetelor, ivirea vr'unui foc în Viena. În aceste timpuri la Paris serviciul era făcut de *capușini*, ce n'aveau de cît tulumbe de mîna și cange. Pompele s'au introdus în Paris la 1699, cînd s'a organizat și un corp de gardă de pompe; în Londra prima pompă se adoptă la 1721, deși încă dela 1650 se construiseră pompe la Edinburgh; la Viena pompa apare tocmai la 1785. La 1811, după un foc dela hotelul prințului Schwartzenberg (ambasadorul Austriei la Paris), în timpul unui bal, Napoleon organizează pompierii militarește, formînd un batalion cu 4 companii (563 soldați și 13 ofițeri).

Dela această dată încolo mai în fiecare oraș mare corpul pompierilor se organizează întru citva după tipul francez; cel român este chiar identic celui francez. Peste canalul Minecei corpul de pompieri se inaugurează întii la Edinburgh, în 1824, și de aci pleacă la 1832 căpitanul James Braidwood la Londra, să ia comanda primului corp de pompieri, înființat acolo de societățile de asigurare: bietul Braidwood și-a pierdut viața pe timpul unui incendiu, la 1861. La Viena

continua mereu «Turnarul dela St. Stefan» să dea semnalele de foc; el însă avea acum la îndemină un plan al Vienei și un fel de teodolid pentru a preciza punctul unde s'a ivit focul. Dela 1855 se introduce telegraful în serviciul pompieriei, atit pentru a da semnalul din turnul lui Stefan's Dom, cit și pentru a se da ordine la diferite secții de pompieri. Intre 1860—1880 mai peste tot se introduc îmbunătățiri și instrumente noi perfecționate: trăsuri, pompe cu aburi, alarme electrice etc.

La 1866 corpul pompierilor francezi devine un regiment cu drapel; azi are 52 ofițeri și 1803 soldați împărțiți în 24 stațiuni. Dăunăzi i s'a conferit Legiunea de onoare, punindu-se în acelaș rind cu regimentele militare. Cel din Viena a primit o nouă organizație la 1884, supt un nou comandant de sine stătător; numărul pompierilor e mai mic, numai 8 ofițeri și 487 soldați în 44 stațiuni; dar la Viena, ca și în toată Austria, sînt 1380 pompieri voluntari, alcătuiți întilii de Franz Thurner în Insbruck (la 1857) dintre cetățeni, cari se supun de bună voe exercițiilor ce fac pe bunul pompier, luînd și aceeași organizație.

Corpul cel mai mare de pompieri este cel din New York, care numără 2.626 pompieri regulați și 3.765 voluntari, în 170 de stațiuni. Londra, deși e mai populată ca New York— are peste 5 milioane loc. — totuși întreține numai 1350 pompieri, cu ofițeri cu tot, în 79 stațiuni; numărul voluntarilor e însă imens; pînă și fetele din colegii sînt educate în arta pompieriei. Berlinul are numai 1005 pompieri în 15 stațiuni. Societăți de pompieri voluntari s'a'u alcătuit întii în Germania la 1846. Corpul pompierilor din Berlin e compus din soldați liberați din armată și cari se angajează apoi ca pompieri.

Cei mai buni pompieri sînt cei englezi și americani, de obiceiii oameni din marina regală și comercială, cari își aleg pompieria ca o carieră, pe cînd pompierii francezi sînt soldați ordinari. Educația pompierilor francezi este mai strictă și mai precisă; dar tocmai cînd pompierul a ajuns maximul de destoinicie, atunci se liberează și dă locul unui recrut, care pe lîngă că reclamă o nouă muncă din partea gradaților, reprezintă și o slăbire în puterea corpului de pompieri. Sînt însă și pompieri reangajați și aproape toți gradații (numai 69% se păstrează pentru nereangajați); ofițerii sînt din infanterie.

Cheltuelile le suportă comuna Paris; ei sînt în serviciul poliției, dar depind de Ministerul de război. Aceeași alcătuire o are compania noastră de pompieri, detașată din reg. II artilerie; comuna București varsă anual 186000 lei la ministerul de război pentru întreținerea pompierilor.

Toate stațiunile dintr'un oraș sînt legate între ele prin linii tele-

fonice și telegrafice, deasemenea și cu numeroasele alarme publice și private. Așa bună-oară Statul major al regimentului din Paris și posturile de ajutor sînt legate între ele prin 10.688 m. fire telegrafice și 333.776 m. fire telefonice, cu cele 506 alarme de pe pietele publice prin 475.232 m. și cu cele 410 alarme particulare prin 202.118 m. fire telefonice. La București avem alarme numai la Teatrul Național și la Poliție; încolo sînt telefoane.

În *București* și *Iași* s'au înființat corpuri de *pojarnici*, în timpul Regulamentului Organic; la 1848 istoria ni-î arată organizații militare, mai bine ca multe alte corpuri de pompieri din apusul Europei, supt comanda căpitanului Zăgănescu. Postul lor de observație era Turnul Colței, cea mai înaltă clădire pe atunci în București.

Pompierul român mai mult ca orî care camarad din streinătate și-a arătat curajul și devotamentul său; el a ilustrat o frumoasă pagină din istoria noastră, atunci cînd, la 13 Septembrie 1848, s'a opus în Dealul Spirei armatei dușmănoase a lui Omer Pașa (care venea contra guvernului provizoriu), și își vîrsă sîngele pentru apărarea Capitalei și pentru demnitatea națională. Regimentul francez are Legiunea de onoare; un monument ca cel din Dealul Spirei n'are însă nici un alt corp de pompieri din lume.

La 1866 se constată în București, Iași și alte orașe, două corpuri de pompieri cu 40 ofițeri, 955 oameni de trupă și 285 cai. Azi aceste corpuri sînt mai bine echipate, dar ca număr—considerînd creșterea de populație a celor două orașe—aū descrescut: ele numără numai 23 ofițeri, 960 oameni de trupă și 490 cai. Bucureștii are o companie de pompieri (Iașii de asemenea) în 5 posturi (Iașii în 2).

Aparatele pompierilor sînt numeroase și variate, dar necontestat că cele mai principale sînt pompele, care contribue direct la stingerea focului. Astfel de aparate se amintesc din timpurile cele mai vechi. Hero din Alexandria (150 în. Ch.), care a construit o mulțime de mici mașini cu apă țîșnitoare, descrie o tulumă cu apă de întrebuițat contra incendiilor. Pe timpul lui Traian se întrebuițau niște bășici mari umplute cu apă și dacă se apăsa asupra lor apa țîșnea printr'un tub. În evul mediu și pînă în sec. XVI s'au întrebuițat în Germania și Anglia tulumbe (siringi) mari de metal. Pompa modernă se crede a fi fost inventată de James Colquhoun, care la 1650 construi două: una pentru Edinburgh și alta pentru Glasgow; mecanicul olandez Van der Heide construiește și el o pompă la 1670, făcînd și túburi flexibile de piele. De atunci în diferite timpuri și țări s'a tot perfecționat, pînă cînd la 1858 Shand Mason din Londra construiește o pompă cu aburi, care însă n'a intrat în uz de cît pe la 1870.

Pompa de mînă e cunoscută tuturor; ea se descrie în orî ce carte de fizică supt numele de *pompa de incendiu*.

Pompa cu aburi e întocmai ca o pompă mare de incendiu, dar fără manivele, avînd însă alătura o anumită mașină care produce aburi. Pistoanele pompei sînt mișcate alternativ de puterea aburului produs de mașina de vaporî, care poate să exercite o presiune pe apa din tuburile pompei de 6 atmosfere (6 kg. pe centimetru pătrat), adică poate să arunce apa pînă la cel puțin 30 m. în sus. Teoreticește ar trebui să se sue pînă la 60 m., dar frecarea în tuburî și rezistența aerului e cu atît mai mare cu cît tuburile de condus apa sînt mai înguste. Mașina de vaporî, care se găsește pe acelaș căruș cu pompa, e de o anumită construcție, cu scopul unic de a căpața vaporî supt presiunea de 6 atmosfere în timpul cel mai scurt posibil. Dacă mașina în stațiune este rece, se poate ajunge presiunea în 8 minute; dar de obicei apa se menține continuu caldă în cazan, fie printr'un curent de vaporî de la o mașină fixă din stație, fie printr'o flacără de gaz aerian, și atunci presiunea se poate atinge în 4 minute. Ele sînt construite pentru ars cărbunî, benzină orî petrol, ba chiar și cu electricitate. Aceste pompe sînt de diferite mărimi putînd pompa de la 1000 m. pînă la 7500 m. de apă pe minută.

În porturile mari sînt și pompe plutitoare, adevărate bastimente, cari iaă apă direct din riū sau mare și o aruncă în mare cantitate pe corabia sau stabilimentul din port care s'ar fi aprins. Acestea sînt cele mai mari pompe cu aburî, fiind capabile de a arunca mai multe tone de apă pe minută. În Londra sînt 5 pompe-bastimente, dar New York are una ce pompează 30.000 m. cubi pe minută. Cazantul de vaporî e ca la mașinile obișnuite cu prea puține modificări bun a servi cînd pentru mișcarea elicei bastimentului, cînd pentru mișcarea pistoanelor pompei. O astfel de pompă se pune în lucru în 1 $\frac{1}{2}$ minută.

Un nou sistem de pompe foarte ingenios și cu foarte mare folos sînt pompele din care apa e împinsă prin apăsarea ce o produce formarea acidului carbonic (C^o₂). Ele sînt făcute pe principiul *sifoanelor* obișnuite (sticlele cu apă gazoasă). Dacă în corpul de pompă se poate produce printr'un mijloc oare care un corp gazos în mare cantitate, atunci acesta apasă asupra apei și o aruncă prin tuburî afară, întocmai cum apa e aruncată afară din sifoanele obișnuite. Pentru a se produce acid carbonic în corpul de pompă se dizolvește în apă un fel de *soda* (bicarbonat de sodiu), iar în interiorul corpului de pompă este un vas de plumb plin cu vitriol. Printr'un miner din afară se poate face ca vitriolul să se verse din vas în apă, și atunci reacționează asupra sodei dizolvată în apă producînd gazul CO₂ Acidul

carbonic poate să producă imediat o apăsare de 8 atmosfere pe apă și să arunce apa prin tuburi pînă la 40 m. Încă un efect salutar al acestor pompe este, că apa aruncată din tuburi e încărcată de acid carbonic, care strică atmosfera gonind oxigenul și ajută la stingerea focului.

Ca accesorii pompelor sînt, mai ales în orașele fără conducte de apă, sacalele și tuburile (furtunile) în care se respinge apa din pompă; apoi *hidrofoarele*, tot un fel de pompe colosale, care sorb apa de-a dreptul din bazinuri sau gurile de apă, dar pot servi și pentru pomparea în tuburi, ori umplerea pompelor în lucru.

Și *scarile* au căpătat multe perfecțiuni în ultimii ani. Azi se construiesc scări mecanice ce pot ajunge pînă la 30 m., compuse din mai multe bucăți, ce alunecă în culise și se adaptează una la alta prin șuruburi ori anumite cîrlige. Un sistem nou e că scara se fixează la un cilindru, care alunecă într'altul și acesta într'altul întocmai ca picioarele de la anumite aparate de fotografie transportabile. Cînd toate cilindrele sînt băgate unul într'altul, scara are 7—8 m.; cînd vrea să o lungească, un pompier întoarce un robinet și aerul (sau CO_2) comprimat împinge afară încă un tub, ce se fixează bine, și apoi se dă drumul celui de al treilea, ajungînd astfel o înălțime de 20 m.

Pentru ca pompierii să poată pătrunde prin foc și fum s'au inventat haine nearzătoare (de albest) și măști ori căști întocmai ca la scafandrieri; pentru respirație li se trimete aer prin tuburi, iar acidul carbonic format prin respirație se fixează în interiorul căștii pe anumite substanțe himice (hidrat de sodiu etc.).

De asemenea, pentru a scăpa oamenii apucați de foc în etajele de sus ale unei case, li se întind sau scările mari sau, de se poate, niște pînze mari și rezistente în care se aruncă. Uneori se prind de ferestre etc., și se face cu ele pînă jos un pod, pe care se lasă săniș oamenii și toate obiectele din cameră. La reprezentația de la Viena punerea în serviciu a acestor pînze a produs multă distracție publicului, cînd o grămadă de copii, servitori, hamali, comisioneri etc. s'au dat săniș, cîntînd și chiuind, de pe coperișul teatrului pînă jos.

Mai sînt *alarme automate*, un fel de sonerii a care contactul electric se face prin dilatarea unui fir (sau tub cu mercur) cînd căldura corpurilor din apropiere imediată trece peste o anumită temperatură.

Cele mai multe din furgoane, pompe, hidrofoare, scări sînt conduse acum de automobile cu benzină, cu aer ori bioxid de carbon comprimat sau cu electricitate. Timp nu se mai pierde azi cu înhămarea cailor. Stațiunea de pompieri e de asemenea așa aranjată, ca la ori-ce moment din zi ori din noapte mașinile și oamenii să plece imediat

(ziua în 2 minute, noapte în 5'); în toate țările aleargă în galop, precedați de facile și de gornști ce sună continuu monotonul lor semnal; sînt la locul sinistrului în cel mult 15 minute.

La Berlin a fost prima expoziție de aparate de pompieri, iar anul trecut a fost una foarte instructivă la Viena. În momentul de față corpul pompierilor din București posedă numai o pompă de abur, 12 de mîna, 3 hidrofoare, 4 scări mecanice, o scară cangeană, 6 care-omnibuse, 4 care ordinare, 25 sacale și 5 portmateriale.

Dar dacă la noi nu se prea vede influența și impunerea științei în această artă, din cele de mai sus rezultă, că în puține arte și aplicațiuni știința a fost așa de potrivit aplicată spre binele omenirii în genere. Căci în pompierie orice întrebuițare de aparat, ori ce mișcare a mașinei sau omului se face din sentiment nobil de umanitate, pentru ajutarea aproapelui și salvarea avutului.

Milioane și milioane de lei se scapă în fiecare an de către pompieri, în diferite feluri. Căci pompierul modern nu e chemat numai în cazul incendiilor; la el se face apel în toate cazurile grele, unde e nevoie de energie, pricepere și curaj. Așa e la dărîmarea caselor, la repararea tunelurilor de tramvae și a conductelor de ape, la salvarea vapoarelor înecate, la aerisirea fabricilor infectate, la inundații, chiar la prinderea hoților refugiați pe acoperișul caselor sau în locuri greu accesibile.... peste tot unde întii și întii trebuie curaj și abnegațiune.

Menirea pompierului e cu mult mai înaltă și mai creștinească de cît a oricărui altuia, care servește patria, în orice caz de cît a soldatului. Acesta luptă pentru apărarea patriei și susținerea statului, luptă contra omului, mînat adesea de ambițiunea și egoismul altora, și e mînat să distrugă; pompierul luptă pentru omenire contra focului mistuitor, și luptă pentru om și avutul lui, pentru strein ca și pentru prieten, pentru păgîn ca și pentru creștin.

Lumea civilizată s'a convins de mult că pompieria e un bun mijloc de a forma caracterul omului, și a introduce-o în sistemul lor de educație. Englezii, acei oameni integri, practici și morali prin excelență aș îmbrășișat pompieria nu atît ca sport, ci ca mijloc de educare; acolo mai mult de jumătate din populație sînt pompieri voluntari, pentru a fi om desăvîrșit, creștin destoinic și curajos.

G. MURGOCI.

Din «CÎNTECUL CLOPOTULUI»

— de SCHILLER —

Maestrul singur numai, cu înțeleaptă grijă
 Să spargă forma poate, cînd vremea îl îmbie;
 Dar e prăpăd cînd însăși se smulge din robie,
 Îțnind șivoe-aprinse clocotitoarea schijă.
 Cu zguduiri cumplite de trăznet se descarcă
 Și-asvirle casa 'n aer cu tot ce-î iese 'n drum,
 Pe mii de gurî vâpae scuișind tot iadul parcă,
 Împrăstie peire și schimbă tot în scrum.
 Căci unde forțe crude lucrează 'n neștiință.
 Nici o alcătuire nu poate lua fîntă;
 Cînd singure de sine se desrobesc popoare
 Nu poate starea obștii să fie 'nfloritoare.

S.

GELOZIE

— SULLY PRUDHOMME —

Eu nu m-oî plînge. Trista grozava gelozie
 Își ține vocea slabă și plînsul ei e mut.
 Să-și ducă ei norocul lor, fără poezie
 Și să-î veghieze calmul amor ce-au cunoscut.

Pe drept s'o aibă dînsul și fără de dorință,
 Necunoscînd șfiala unei mărturisiri
 Și fără pasiunea ce-'ncearcă să te mință,
 Și-'n brațele-î întinse să strîngă năluciri.

Pe nesimțite însă și timpul o să vie,
 Cînd zîmbetu-obosește, săruturile mor,
 Cînd ochii slabi și părul lor alb o să le fie
 Și iarnă s'o așterne pe dragostele lor.

Jar eu aștept în tihnă și voi pîndi clipita
 Să-î spun la bătrînețe cu glasul tremurat:
 «Mereu mi-ai fost tu dragă, mereu mi-am plîns iubita
 Și-'nnapoiez comoara ce'î mine 'ți-am păstrat.

«Acum ți-aduc întregă pierduta-ți tinerețe:
 Imagina ta blondă și verziî ochi ai tăi,
 Și zîmbetul și părul cu undele lui crețe,
 Și le-a păstrat neșterse iubirea mea d'întăi.

MARIN OLTESCU.

TRANDAFIRII LUI SAADI

— MARCELINE DESBORDES VALMORE —

*Atâtea flori luasem cu mine din grădina
Să ți-le dau, și poala mi-era atât de plină,
Că n'am putut întreaga să duc povara lor.*

*Și mi-aș scăpat din mână, iar florile căzute
Și-aș luat spre mare zborul, pe țarmuri neștiute,
S'aș dus cu valul aprig și veșnic călător.*

*Ce roșie e marea și pare 'nvăpăiată
Și astaseară încă mi-î rochia 'mbălsămata.....
Nu simți tu lângă mine parfumul 'mbătător?*

LAZĂR ILIESCU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICĂ

I. Știri culturale și artistice.

Și de astă dată, expoziția «Tinerimii artistice», deschisă la Ateneu, e bogată și foarte interesantă. Multă lume aleasă o vizitează zilnic. Aș expus lucrări de valoare dd. Verona, Kimon Loghi, Vermont, Luchian, St. Popescu, Steriade, Pătrașcu, Aricescu, Artachino, P. Ioanid, sculptorul Späthe, etc. A. S. R. Principesa Maria onorează Expoziția, și în acest an, prin câteva opere originale prețioase.

* In sesiunea Academiei Române se vor alege o serie de membrii corespondenți și, poate, se va completa numărul membrilor ordinari. In acest cas, cel d'intîi care va fi ales membru ordinar este d. dr. Augustin Bunea, cel mai de frunte istoric al Romînilor ardeleni și o personalitate culturală de mîna întîi în viața romînească de azi. Pentru alegerea de membrii corespondenți, circulă, printre altele, numele d-lor Radu Rosetti istoricul, S. Mehedinți și Gh. Murnu; se mai vorbește prin unele cercuri și de alegerea d-lor V. Mangra și d-r I. Sirbu, cari ar fi avînd oarecari speranțe (ale lor sau ale altora?). Firește, mare e numărul altor candidați, cu totul discutabili, cari ar fi avînd prea puține șanse și foarte multe..... dorinți de-a fi aleși. In fruntea acestor din urmă candidați ar sta cu trufie elegantul diletant ușurel care este..... d. Pompiliu Eliad.

II. Teatru.

Un prieten al revistei ne trimete următoarele informații complete, foarte îmbucurătoare, despre turneul prin țară al d-lui P. Liciu, neîntrecutul și popularul artist :

Trupa d-lui Liciu a dat la 15 Februarie întâia sa reprezentație în *Caracal*, cu piesa «Baniî»; a urmărit tot acolo, «Nelly Rozier», (17 Febr.), «Tudorache Sucitu» (20 Febr.) și «Cinematograful», (21 Febr.). Rezultatul material a fost mulțămitor; cel moral a întrecut toate așteptările. D. Liciu a fost mult aplaudat; la fiecare lăsare de cortină era chemat la rampă, în furtunoase aplauze de admirație și de simpatie. Dela Caracal trupa plecă la T.-Severin, pentru o reprezentație cu piesele «Baniî» și «Tudorache Sucitu»; multă lume locală n'a putut asista, căci nu mai erau bilete. Entuziasmul a fost și aici mare. D. Liciu, rugat stăruitor să mai rămână, a promis că va reveni, de oarece trebuia să plece acum la *Craiova*. Aici s'a dat iarăși o singură reprezentație, cu «Nelly Rozier». Teatrul plin; publicul, în frunte cu d. Gavrilescu, președintele «Teatrului Național» din Craiova, a felicitat întreaga trupă de succesele ei depline. La *Tîrgu-Jiu* s'a dat trei reprezentații, cu piesele «Baniî», «Nelly Rozier», «Tudorache Sucitu»; toate au fost mult aplaudate. La *Rîmniceu-Vâlcea* s'a dat de asemeni trei reprezentații cu «Lipitorile satelor», care a provocat un adevărat triumf al d-lui Liciu, apoi cu «Nelly Rozier» și «Baniî». Interesant e că la reprezentația «Lipitorilor» au venit de la sate într'adins numeroși preoți, învățători și săteni. În *Pitești*, *Tîrgoviște*, și *Ploiești* s'a dat câte două reprezentații. Trebuie pomenit faptul că pretutindeni fruntașii orașenilor erau printre cei mai zeloși admiratori ai teatrului romînesc adevărat, înfățișat prin trupa d-lui Liciu. În zilele din urmă, nenorocirile cumplite ce s'a năpustit asupra Țării au împiedicat trupa să-și urmeze deocamdată turneul. În curînd însă, d. Liciu și tovarășii săi vor juca—dacă nu vor fi jucat—la *Brăila* și *Galați*, unde spiritele s'a liniștit cu totul. De acolo vor trece la *Tulcea*, *Constanța*, etc.

Sc.

III. Reviste

* Revista sibiană *Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde* XXXIII Bd. 1906, publică în pg. 387—692, o bogată culegere de 126 povești populare romînești adunate din valea Hîrtibaciului din Ardeal și traduse în nemțește de Paulina Schullerus. La sfîrșit un supliment de 11 povești din valea Oltului.

* În *Nuova Antologia* (Roma) din 16 Martie c., un articol despre *Carmen Sylva* de d-l Benedetto de Luca.

* Știți unde se concentrează toată mișcarea literară romînească în 1907? La un pamflet poreclit «Romînul literar». Scriitorii cei mari sînt Macedonsky, Riria, Caton Theodorian, Gherghely, Dimitriadis, Milvaque, Montandon, Plas-taras și alți buni Romîni. Deasupra tuturor planează geniul îndrumător al lui Caion. Aceste prețioase știri le culegem pentru 'hazul lor dintr'un articol

asupra mișcării literare în România, publicat în «La Revue» din 1 Martie c., articol scris de un tovarăș al lui Caion. Cum aceste păreri nu sînt nici serioase, nici ale vre-unui scriitor cunoscut, lăsăm bucuros bieților oameni mîngierea de a se vedea pomeniți — prin mijloace caraghioase — într'un colț de revistă franzească. Noi ne mulțumim și dacă numai la noi acasă însemnăm ceva. St. P.

În *Floarea Darurilor*, nr. 6, d. N. Iorga face o serie de comunicări despre Domnia lui Mihaï Sturdza, cu prilejul cărții d-lui A. A. C. Sturdza; ni se dau și portretele Domnului și Domniței Elena. Literaturile străine sînt reprezentate prin traduceri din Longfellow (de d. N. Iorga), Juvenal (de dd. G. Frunză i U. Soricu), Carlo Godoni («Hangița», urmare). Ni se mai dau urmările descrierii de călătorie «Dela Brăila la Mecin pe Dunărea înghețată», de d. N. Iorga, povestea «Iancu» de d. V. Caraivan și două cugetări neiscălite.

IV. Ziare.

În *Unirea* din Blaj, d. I. Agîrbiceanu, cunoscut pînă acum prin frumoasele d-sale povestiri dela țară, a început să publice o nuvelă mai lungă, cu multe călități de fond și formă. Subiectul e luat din viața clasei culte ardelenene, care are nenumărate elemente—și în bine și în rău—de-a atrage luarea aminte a scriitorilor noștri de dincolo.

Sc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Epigramă

— ÎN PREAJMA VOTĂRII PREMIILOR ACADEMIEI. —

*Lucruri incredibile:
Premii divizibile,
Sume invizibile,
Succese teribile!*

UN CANDIDAT.

RASPUNSURI:

M. V. Loco.— Cu oare-care bună-voință ar merge amîndouă. Dar nu's traduceri?...

C. Gr. P. Loco.— Nu.

N. B. Loco.— Traducerile sînt cea mai bună școală pentru un începător; continuați a traduce.

E. G. Botoșanî.— Manuscrisele nepublicate se ard.

Cărti apărute în editura Insti-
 tutului de „Minerva“
 arte grafice
 Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	<u>L. B.</u>		<u>L. B.</u>	
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50		EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50		— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50		— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50		FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50		ISPIRESCU P. — Legendele său basmele Romînilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25		NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Romi- nilor supt Mihai-Viteazul	1.50		ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50		PANN ANTON. — Opere comp- lete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50			
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—			

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 3.— vol

AUTORII CONTIMPORANI

	<u>L. B.</u>		<u>L. B.</u>	
ALDEA-SANDU C. — În urma plugului	1.50		HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25		IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—		— Drumuri și orașe din Ro- mânia	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50		— Sate și mănăstiri din Ro- mânia	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50		— Pe drumuri depărtate.	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50		— Neamul românesc în Bu- covina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50		— Neamul românesc în Ar- deal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50		— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50		— Ștefan-cel-Mare și Mihai- Viteazul	—50
CUNȚAN MARIA. — Poesii.	1.25		— Istoria Românilor în chi- puri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50		IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrîni FLAMMARION C. — Tainele ce- rului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50		— Credințe	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50		LECCA G. H. — Poesii	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50		LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvîne!	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și grairuri din Bucovina.	2.50		MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50

	L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN . Moșneagulde la munte	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin	1.50
POP VASILE. — Ris și plîns	1.50
— Domnița Viorica	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte	1.50
ROSETI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat	2.—
Rutenisarea Bucovinei	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri	1.50
— Crîșma lui moș-Precu.	2.—
— Dureri innăbușite	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Șoimii	1.50
— Povestiri din război	2.—
— Floare-Oflită (roman).	2.—
— Amintirile căprar Gheorghită	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă	1.50
ȘCURTU AUREL. — Călăuza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită.	2.—
— Din bătrîni.	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

	L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45
» 4. Cîntarea Romîniei	—15
» 5. Istoria populară a li- teraturii Romîne	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15
» 7. Perderea Basarabiei.	—15
» 8. Unirea Principatelor.	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu.	—15
» 10. Vasile Alecsandri	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15
» 12-13. Istoria lui Mihaî Vi- teazul, de N. IORGA	—25

	L. B.
No. 14. Revoluția lui Horia	—15
» 15. Răpirea Bucovinei	—15
» 16. Cum să ne creștem copii	—15
» 17. Păstrarea sănătății	—15
» 18. Ce să citim?	—15
» 19. 10 Mai	—15
» 20-22. Războiul pentru nea- tîrnare	—45
» 23. Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 24. Aritmetică	—15
» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ ≡ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romanețe și cîntece
≡≡≡ naționale romîne pentru voce și piano ≡≡≡

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Românc. Cîntec pa- triotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular.
2. Luna doarme. Romanță populară.	12. Fetișo din acel sat... Arie din Transilvania.
3. Aolen! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
4. Sospine crude. Romanță populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cîi te-am iubit. Romanț. popular.	15. Am un leu și vreau să-l beau. Cîntec popular.
6. Călugărul. Melodie populară.	16. Pasare galbenă'n cioc. Cînt. pop.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Imnul Regal Român de Hübisch.
8. Două fete spală lînă. Arie popul.	18. Cîntecul Gînteii Latine.
9. Ce te legeni codrule? Romanță.	
10. Steluța. Romanță.	

Prețul unui Ex. 20 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.

și edit. „MINERVA”, București, B dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.